I sag 9/78

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 af Cour d'Appel de Nancy, afdelingen for sociale sager, er indgivet til Domstolen for i den sag, som verserer for nævnte ret mellem

DIRECTEUR RÉGIONAL DE LA SÉCURITÉ SOCIALE DE NANCY,

og

1. PAULIN GILLARD, Belgien,

2. CAISSE RÉGIONALE D'ASSURANCE MALADIE DU NORD-EST, Nancy,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af visse bestemmelser i Rådets forordning nr. 1408/71 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (EFT 1971 (II), s. 366; org.ref. L 149, JO 1971),

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten H. Kutscher, afdelingsformændene M. Sørensen og G. Bosco, dommerne A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe og A. Touffait,

generaladvokat: H. Mayras
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

Sagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb og de skriftlige indlæg, der er indgivet i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende EØF-Domstolens statut, kan sammenfattes således:

I — De faktiske omstændigheder og skriftvekslingen

1. Paulin Gillard, der er født den 6. september 1915 og er belgisk statsborger med bopæl i Belgien, har haft lønnet beskæftigelse i Frankrig. I tidsrummet 28. maj 1940 til 21. juni 1945 eller i mere end 60 måneder var han som belgisk soldat krigsfange i Tyskland.

Som 60-årig ansøgte han Caisse régionale d'assurance maladie du Nord-Est de Nancy (herefter »sygekassen«) om en førtidsalderspension, der bevilgedes ham med virkning fra 1. oktober 1975 med den normale sats på 25 % af den årlige gennemsnitsløn. Som indehaver af en erklæring fra det belgiske forsvarsministerium om tidligere krigsfangenskab og under påberåbelse af princippet om ligebehandling mellem indenlandske arbejdstagere og arbejdstagere, der er statsborgere i en anden medlemsstat, gjorde Gillard imidlertid krav på en fortidsalderspension på 50 % i henhold til:

— artikel L 382, 2. afsnit i lov om social sikring som ændret ved lov nr. 73-1051 af 21. november 1973, hvorefter:

»Pensionen til forsikrede, som har været i krigsfangenskab, beregnes på grundlag af den ved 65-års alderen normalt gældende sats, når pensionen efter begæring kommer til udbetaling mellem det 60. og det 61. år, og den pensionssøgende har været i fangenskab i 54 måneder eller derover.«

— artikel 1, stk. 1 i dekret nr. 74-54 af 23. januar 1974 til gennemførelse af den ovenfor nævnte lov, hvorefter forsikrede, der »godtgør at have været forsikret i mindst 37½ år«, har ret til en pension svarende til 50 % af grundlønnen.

Sygekassen afslog Gillards ansøgning under henvisning til, at han kun kunne opfylde kravet om bevis for sit tidligere krigsfangenskab ved et dokument fra det belgiske forsvarsministerium, mens den begærede fordel kun kunne bevilges til forsikrede, der dokumenterede varigheden af deres fangenskab og deres militærtjeneste i krigstid i de franske eller allierede styrker »ved fremlæggelse af deres soldaterbog eller af en erklæring udstedt af vedkommende militære myndighed eller af ministeriet eller Office national des anciens combattants«.

Mod dette afslag indgav Gillard den 13. maj 1976 administrativ klage ved Commission de Recours gracieux de la Caisse. Da denne myndighed ikke havde givet medelelse om sin afgørelse inden for en måned, anlagde Gillard sag ved Commission de Première Instance du Contentieux de la Sécurité sociale de Nancy (første instans for sociale klagesager). Denne instans fandt under henvisning til Domstolens praksis vedrørende det forbud mod forskelsbehandling begrundet i nationaliteten, som er fastslået i artikel 8 i Rådets forordning nr. 3, at den pågældende kunne påberåbe sig lov af 21. november 1973 og således oppebære en pension svarende til 50 % af den årlige grundløn som følge af hans status som tidligere krigsfange og hans militærtjeneste under krigen i de franske eller allierede styrker attesteret af det belgiske forsvarsministerium.

Directeur régional de la Sécurité sociale de Nancy appellerede i juni 1977 denne afgørelse til Cour d'Appel de Nancy. Han har i sine påstande især hævdet følgende:

— forordning nr. 1408/71 finder ikke anvendelse på det foreliggende tilfælde, idet bestemmelserne i den franske lov af 21. november 1973 ikke, ifølge artikel 4, stk. 4 i forordningen, henhører under dennes anvendelsesområde;

— subsidiært udpeges i nævnte forordnings artikel 13, stk. 2, litra d) som anvendelig lovgivning, også med

henblik på en eventuel hensyntagen til perioder tilbagelagt under fanerne, lovgivningen i den medlemsstat, hvori arbejdstagereren har været indkaldt eller genindkaldt til militærtjeneste, og ikke forsikringslandets lovgivning;

— under alle omstændigheder omfatter loven af 21. november 1973 kun statsborgere og hermed ligesstillede personer eller statsborgere i lande, med hvilke Frankrig har sluttet en aftale om gensidighed.

2. Cour d'Appel de Nancy besluttede ved dom af 24. januar 1978 at udsætte sagen og i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1. Skal artikel 4, stk. 4, in forordning nr. 1408/71, i medfør af hvilken forordningen ikke finder anvendelse på »ordninger til fordel for ofre for krig eller dens følger«, fortolkes således, at den også udelukker ikke strengt erstatningsmæssige ydelser, som tildeles arbejdstagere, som alene er krigsofre i den forstand, at deres deltagelse i krigen er til skade for dem, for så vidt angår erhvervelse af alderspension eller andre tilsvarende rettigheder såsom de særlige pensionsrettigheder i den franske lov af 21. november 1973 — artikel L 332, stk. 2, i lov om social sikring?

2. Såfremt første spørgsmål besvares benægtende, skal artikel 13, stk. 2, litra d), hvorefter en arbejdstager, der er indkaldt eller genindkaldt til militærtjeneste i en medlemsstat, er omfattet af denne stats lovgivning, fortolkes således, at artiklen også omfatter særlige alderspensionsrettigheder, som ved en national lov er indført for statens forhenværende krigsdeltagere og krigsfanger på grund af disse personers status som sådanne?

3. Såfremt spørgsmål to besvares benægtende, er princippet om forbud mod forskelsbehandling, således som det inden for den sociale sikring indeholdes i forordningens artikel 3, stk. 1, til hinder for, at den nationale lov som her den franske lov af 21. november 1973 udelukker statsborgere i Fællesskabet fra en særlig pensionsrettighed, som gives forhenværende krigsdeltagere og krigsfanger i krigen 1939 til 1945 for deres prøvelser og indsats for deres land, idet de nævnte statsborgere i Fællesskabet alene opfylder disse betingelser over for deres egen medlemsstat?«

3. En udskrift af forelæggelsesdommen er indgået til Domstolens justitskontor den 27. januar 1978.

Caisse régionale d'assurance maladie du Nord-Est, repræsenteret af sin bestyrelsesformand, og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af sin juridiske rådgiver Armando Toledano-Laredo, har indgivet skriftlige indlæg i medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende EØF-Domstolens statut.

I henhold til den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — Skriftlige indlæg i medfør af Artikel 20 i protokollen vedrørende EØF-Domstolens statut

A — *Caisse régionale d'assurance maladie du Nord-Est* finder under henvisning til den stilling, som dens udvalg for retstvister har taget i lignende sager, nemlig

— at teksterne vedrørende betingelserne for tildeling af pensioner er tekster af generel rækkevidde, der ser bort fra nationalitetsbegrebet;

— at de følgende tekster ikke kan begrænse de førstnævntes generelle rækkevidde, så meget mindre som dekret nr. 74-54 af 23. januar 1974 bestemmer, at de pågældende skal godtgøre varigheden af deres fangenskab eller deres militærtjeneste i krigstid i de franske eller allierede styrker;

at den kun kan overlade afgørelsen til rettens skøn.

B — *Kommissionen for De europæiske Fællesskaber* har anført følgende:

— *Det første spørgsmål* bør besvares benægtende. Artikel 4, stk. 4, i forordning nr. 1408/71, der fra denne forordnings saglige anvendelsesområde udelukker »ordninger til fordel for ofre for krig eller dens følger«, angår nemlig ordninger med ydelser i medfør af en lovgivning, som ikke er en lovgivning om social sikring. Men den her omhandlede franske lov nr. 73-1051 af 21. november 1973 — som dekret nr. 74-54 af 23. januar 1973 fastsætter gennemførelsesbestemmelser til — udgør netop en lovgivning om social sikring, idet den supplerer den franske lov om social forsorg.

— *Hvad angår det andet spørgsmål* er der to antagelser at tage i betragtning:

  — enten udgør fangenskab eller militærtjeneste i de franske eller allierede styrker en objektiv betingelse for tildeling af den omhandlede ydelse;

  — eller dette fangenskab og denne militærtjeneste er ligestillet med en forsikringsperiode i medfør af den franske lovgivning.

  I første tilfælde fastslår de franske domstole, at de efter den franske lov krævede betingelser er opfyldt, hvorpå de anvender denne lov.

  I det andet tilfælde kan ligestillingen af fangenskab eller militærtjeneste med forsikringsperioder i medfør af den franske lovgivning derimod medføre en lovkonflikt mellem denne lovgiving og den belgiske lovgivning, der finder anvendelse i medfør af artikel 13, stk. 2, litra d) i forordning nr. 1408/71. Eftersom arbejdstageren i medfør af artikel 13, stk. 1, i nævnte forordning kun kan undergives en enkelt lovgivning, og i betragtning af Domstolens dom i sag nr. 92/63 (Sml. 1954-1964, s. 491; org.ref. Recueil 1964, s. 563), ser det i dette tilfælde ud til, at den franske lovgivning finder anvendelse i det omfang, Frankrig ikke har forpligtet den pågældende til at bidrage til finansieringen af en institution, som ikke yder ham en supplerende social beskyttelse for samme risiko og samme periode.

— *Vedrørende det tredje spørgsmål* må man endelig svare, at den alderdomsydelse, som det her drejer sig om, skal udbetales, uden at der kan ske fravigelse af bestemmelserne i artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 1408/71, der forbyder enhver forskelsbehandling mellem medlemsstaternes arbejdstagere. Disse arbejdstagere har krav på at nyde godt heraf, vel at mærke i det omfang, den kompetente myndighed eller domstol fastslår, at de to nødvendige betingelser er opfyldt, dvs. et minimum af forsikring og et minimum af fangenskab eller militærtjeneste i krigstid i de franske eller allierede styrker.

III — Mundtlige forhandlinger

Caisse régionale d'assurance maladie du Nord-Est, repræsenteret af Pierre Schlecht, og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 1. juni 1978.

Generaladvokaten har fremsat sit forslag til afgørelse i retsmødet den 15. juni 1978.

Præmisser

1 Ved dom af 24. januar 1978, indgået til Domstolens justitskontor den 27. januar 1978, har Cour d'Appel de Nancy i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt Domstolen en række spørgsmål vedrørende fortolkningen af Rådets forordning nr. 1408/71 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (EFT 1971 (II), s. 366; org.ref. JO L 149, 1971);

2 disse spørgsmål er opstået i en retssag mellem Directeur régional de la sécurité sociale de Nancy og en belgisk statsborger, der i medfør af den franske lovgivning oppebærer en førtidspension, der med normalsatsen udgør 25 % af hans årlige gennemsnitsløn og efter begæring er kommet til udbetaling ved det fyldte 60. år;

3 den forsikrede, der som belgisk soldat var krigsfange i Tyskland i mere end 60 måneder, hævder at være berettiget efter artikel L 382, stk. 2, i den franske lov om social sikring som suppleret ved lov nr. 73-1051 af 21. november 1973 på grundlag af et dokument fra det belgiske forsvarsministerium og under påberåbelse af det princip om ligebehandling mellem indenlandske arbejdstagere og arbejdstagere, der er statsborgere i en anden medlemsstat, som er fastslået i forordning nr. 1408/71;

4 ifølge denne lov beregnes alderspensionen til arbejdstagere, tidligere soldater eller tidligere krigsfanger på grundlag af den ved 65-års alderen gældende normalsats, dvs. 50 % af grundlønnen, når pensionen efter begæring kommer til udbetaling mellem det tresindstyvende og det enogtresindstyvende år, og den pensionssøgende har været i fangenskab i 54 måneder eller derover;

5 det bestemmes i artikel 1, stk. 1, sidste afsnit og stk. 2 i dekret nr. 74-1199 af 31. december 1974 til gennemførelse af ovennævnte lov, at den omhandlede ydelse kun tilstås, hvis ansøgerne dokumenterer varigheden af deres fangenskab og deres militærtjeneste i krigstid i de franske eller allierede styrker »ved fremlæggelse af deres soldaterbog eller af en erklæring udstedt af vedkommende militære myndighed eller af ministeriet eller Office national des anciens combattants«.

6 Den sociale institution afslog dette krav, idet den blandt andet gjorde gældende, at den ret, der efter den franske lov indrømmes tidligere krigsfanger, udgør en af de »ordninger til fordel for ofre for krig og dens følger«, der omhandles i artikel 4, stk. 4, i forordning nr. 1408/71, og derfor ikke henhører under denne forordnings anvendelsesområde;

7 efter nævnte institution kan den forsikrede derfor ikke påberåbe sig forordning nr. 1408/71 til støtte for et krav på den her omtvistede ydelse i medfør af det i forordning omhandlede princip om ikke-forskelsbehandling.

8 Den nationale ret spørger først Domstolen, om »artikel 4, stk. 4, i forordning nr. 1408/71, i medfør af hvilken forordningen ikke finder anvendelse på »ordninger til fordel for ofre for krig eller dens følger«, [skal] fortolkes således, at den også udelukker ikke strengt erstatningsmæssige ydelser, som tildeles arbejdstagere, som alene er krigsofre i den forstand, at deres deltagelse i krigen er til skade for dem, for så vidt angår erhvervelse af alderspension eller andre tilsvarende rettigheder såsom de særlige pensionsrettigheder i den franske lov af 21. november 1973 — artikel L 332, stk. 2, i lov om social sikring«.

9 For besvarelsen af dette spørgsmål må det undersøges, om en særlige alderspension som den i den franske lovgivning omhandlede kan betragtes som en social ydelse i henhold til artikel 4, stk. 1, litra c) i forordning nr. 1408/71 og således som omfattet af denne forordnings saglige anvendelsesområde, som det er defineret i nævnte artikel 4.

10 Artikel 1 i lov nr. 73-1051 bestemmer i sit første punktum, at »artikel L 332 i lov om social sikring suppleres af de bestemmelser«, hvorom det her drejer sig;

11 spørgsmålet, om en bestemmelse af denne art er indeholdt i en national lovgivning om social sikring, er imidlertid ikke i sig selv afgørende for, om den i bestemmelsen omhandlede ydelse har karakter af social sikring i henhold til forordning nr. 1408/71;

12 sondringen mellem ydelser, der er udelukket fra anvendelsesområdet for forordning nr. 1408/71, og ydelser, som er omfattet heraf, beror nemlig hovedsagelig på den enkelte ydelses karakteristiske egenskaber, især dens formål og betingelserne for dens tildeling;

13 det fremgår af sagens akter, at den ydelse, der tildeles i medfør af de pågældende nationale bestemmelser, hovedsagelig har til formål at bevidne tidligere krigsfanger, der kan dokumenterne et langvarigt fangenskab, en national anerkendelse af de prøvelser, som de har gennemgået for Frankrig og dets allierede mellem 1939 og 1945, og således ved forhøjelsen af alderspensionen at indrømme dem en kompensation for den indsats, de har ydet disse stater;

14 under hensyn til dette formål og disse betingelser for tildelingen frembyder en sådan ydelse ikke de egenskaber, der er karakteristiske for en social sikringsydelse i henhold til artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 1408/71;

15 artikel 4 i forordning nr. 1408/71, der definerer forordningens saglige anvendelsesområde, bestemmer i stykke 4, at forordningen blandt andet ikke finder anvendelse »på ordninger til fordel for ofre for krig eller dens følger«;

16 af disse grunde vil det første spørgsmål være at besvare med, at artikel 4, stk. 4, i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at denne forordning ikke finder anvendelse på sådanne sociale ydelser til tidligere krigsfanger som omhandlet i artikel L 332, stk. 2, i den franske lov af 21. november 1973 om social sikring.

17 De øvrige af den nationale ret stillede spørgsmål bliver følgelig uden genstand.

Vedrørende sagsomkostningerne

18 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres;

19 da retsforhandlingerne i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, som verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, som er forelagt den af Cour d'Appel de Nancy ved dom af 24. januar 1978, for ret:

Artikel 4, stk. 4, i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at denne forordning ikke finder anvendelse på sådanne sociale ydelser til tidligere krigsfanger som omhandlet i artikel L 332, stk. 2, i den franske lov af november 1973 om social sikring.

Kutscher Sørensen Bosco Donner Mertens de Wilmars

Pescatore Mackenzie Stuart O'Keeffe Touffait

Afsagt offentligt retsmøde i Luxembourg den 6. juli 1978.

A. Van Houtte
Justitssekretær

H. Kutscher
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT H. MAYRAS FREMSAT DEN 15. JUNI 1978 [1]

Høje Ret.

Endnu engang anmodes Domstolen om at bekræfte den umiddelbare anvendelighed af princippet om ligebehandling af nationale statsborgere og fællesskabsstatsborgere med hensyn til udbetaling af alderspension til arbejdstagere. Det drejer sig i nærværende sag om en førtidsalderspension.

I — Ifølge fransk lov (nr. 73-1051) af 21. november 1973 beregnes alderspensionen til arbejdstagere, tidligere soldater eller tidligere krigsfanger på grundlag af den ved 65-års alderen normalt gældende takst (50 %), når pensionen efter begæring kommer til udbetaling mellem det 60. og det 61. år, og den pensionssøgende har været i *fangenskab* i 54 måneder eller derover.

1 — Oversat fra fransk.